

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ЗА
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ТУРКОЛОГИЈА НА ФИЛОЛОШКИ
ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Со Одлука бр. 1902-69/4 од 2.4.2019 година донесена на 190. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 2.4.2019 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на еден *наставник* во сите наставно-научни звања за наставно-научната област 64002 *туркологија* на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 20.3.2019 година и во предвидениот рок се пријави:

д-р Марија Леонтиќ, вонреден професор.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

Д-р Марија Леонтиќ е родена на 12 мај 1967 година во Истанбул, Република Турција. Основно образование завршува во ОУ „Кочо Рацин“ во Скопје, каде што ги прави првите чекори во творештвото, што денес се рефлектира на нејзината наставно-образовна и преведувачка дејност. Средно образование завршува во УСО „Зеф Љуш Марку“ во Скопје, со што се стекнува со звање соработник во воспитно-образовната работа од просветна струка.

Во учебната 1987/1988 год. се запишува на Групата за турски јазик и книжевност (со настава наменета за студенти на кои турскиот јазик им е мајчин јазик) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Во 1989 година, таа посетува двомесечни секојдневни курсеви за унапредување на турскиот јазик во Центарот за изучување на турскиот јазик „ТОМЕР“, во рамките на Анкарскиот универзитет. Дипломира во 1992 година со просек 8.425 и се стекнува со стручен назив професор по турски јазик и книжевност.

Во 1993 година се запишува на постдипломски студии за странски јазици – Отсек за турски јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, испитите ги положува со просек 9, а на 12 ноември 2003 година јавно го одбранува магистерскиот труд со наслов „*Турските елементи во македонските имиња и презимиња*“ (583 компјутерски страници), со што се стекнува со стручен назив магистер по филолошки науки.

На 19 јуни 2009 година јавно ја одбранува докторската дисертација со наслов „*Турските суфикси во македонскиот јазик, со паралели од македонската патронимија и топонимија*“ (497 компјутерски страници) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, со што се стекнува со стручен назив доктор по филолошки науки.

Во периодот од октомври 1993 до март 2000 година работи како помлад асистент на Групата за турски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, одржувајќи вежби по предметите: Современ турски јазик, Фонетика на современиот турски јазик, Морфологија на современиот турски јазик и Синтакса на современиот турски јазик и тоа на две групи - на студенти на кои турскиот јазик им е мајчин јазик и на студенти на кои турскиот јазик не им е мајчин јазик.

Во периодот од 2005 до 2008 година во Тренинг центарот „ЦС Глобал“ одржува курсеви по турски јазик. Во текот на својата наставно-образовна дејност развива методологија за побрзо учење на турскиот јазик.

Во 2009 година е избрана во редовен работен однос на новоотворената Група за турски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

На 20 октомври 2009 година е избрана за наставник во наставно-научно звање доцент за наставно-научната област турски јазик со вкупно 202 поени („Универзитетски билтен“ бр. 27) со Одлука (бр. 2402-155/3) на ННС на Филолошкиот факултет.

На 10 октомври 2014 година е избрана за наставник во звањето вонреден професор за наставно-научната област туркологија со вкупно 277 поени („Универзитетски билтен“ бр. 132) со Одлука (бр. 2402-154/5) на ННС на Филолошкиот факултет.

Д-р Марија Леонтиќ уште во почетокот се соочува со недостаток на литература за турскиот јазик напишана на македонски јазик, затоа самостојно го развива познавањето на српскиот, босанскиот, бугарскиот и рускиот јазик за да може да користи литература напишана на гореизложените јазици за турскиот јазик и турската книжевност. Србија, Босна, Бугарија и Русија имаат многу стари катедри/центри за турскиот јазик и книжевност или за ориенталистика, а како резултат на тоа и многу богата литература. Од друга страна, и англискиот јазик, кој го учела во основното и во средното училиште и четири семестри на студиите на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, ѝ помогнал во користењето на лингвистичка литература и двојазични речници. Редовно посетувала курсеви по англиски јазик за да го освежи своето познавање на јазикот (кандидатката во прилог достави дипломи од курсевите кои ги посетувала).

1.1. Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање редовен професор

1.1.1. Вонреден професор од научната област во која се избира (на 10 октомври 2014 година е избрана во наставно-научно звање вонреден професор за наставно-научната област туркологија со вкупно 277 поени („Универзитетски билтен“ бр. 132) со Одлука (бр. 2402-154/5) на ННС на Филолошки факултет при УГД)

1.1.2. Објавени повеќе трудови од кои најмалку 10 во научни списанија од кои најмалку 6 труда се во меѓународни списанија помеѓу двата избора:

МЕЃУНАРОДНИ НАУЧНИ СПИСАНИЈА				
Бр.	Автор	Наслов на трудот	Меѓународно списание	Год. на излегување на списанието
1.	Леонтиќ Марија	Помошниот глагол <i>сум</i> во македонскиот јазик и помошниот глагол <i>i-</i> во турскиот јазик.	Филолошки студии. Том 2., 2014	XII
2.	Leontik Mariya	Türkçede Vurgu	BAL-TAM Türklük Bilgisi 22, 2015	XI
3.	Леонтиќ Марија	Личните имиња во македонските и во турските училишни книги во Македонија	Knowledge – International Journal, Vol. 11.1 2015	VII
4.	Леонтиќ Марија	Дефинирање на поимите преведување и преведувач во историскиот развој на човекот	Knowledge – International Journal, Vol. 13.3 2016	VIII
5.	Leontik Mariya	Türkçede Ad Durumları	BAL-TAM Türklük Bilgisi 24, 2016	XII
6.	Леонтиќ Марија	Турскиот суфикс -ци/-чи /-Cİ/ (-cı, -ci, -cu, -cü, -çı, -çi, -çu, -çü) во македонските презимиња	Knowledge – International Journal, Vol. 16.2. 2017	IX

7.	Леонтиќ Марија	Турскиот суфикс -ли /-lİ/ (-lı, -li, -lu, -lü) во македонските презимиња	Knowledge – International Journal, 17.4 2017	IX
8.	Leontik Mariya	Türkçede Fiilimsiler	HİKMET – International Peer- Reviewed Journal of Scientific Research, 2017	XV
9.	Leontik Mariya	Türkçede Fiil Çekimi	BAL-TAM Türklük Bilgisi 27, 2017	XIII
10.	Леонтиќ Марија	Еквивалентни суфикси на турските суфикси во македонскиот јазик	Knowledge – International Journal, Vol. 20.6., 2017	IX
11.	Leontik Mariya	Zamirler	BAL-TAM Türklük Bilgisi 29, 2018	XIV
12.	Leontik Mariya	Türkçe ve Makedonca Atasözlerinin Özellikleri	Knowledge – International Journal, Vol. 26.3 2018	X
МЕЃУНАРОДНИ НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ				
1.	Leontik Mariya	Gramer Kitaplarının Türk Dilinin Öğrenilmesinde Yararları ve Temel Türkçe Dil Bilgisi Kitabının Yeri	20. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu, 2015	XX
2.	Leontik Mariya	Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programına, Karşılaştırmalı Dil Bilgisine ve Karşılaştırmalı Kültüre Dikkat Edilerek Hazırlanan “Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Öğrenelim! A1-A2” Adlı Kitap	21. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu, 2016	XXI
3.	Леонтиќ Марија	Потекло, адаптација и семантика на турскиот суфикс -ди/-ти /-DI/ (-dı, -dı, -du, -dü, -tı, -ti, -tu, -tü) во македонскиот јазик	Годишен зборник 8, Филолошки факултет, УГД, 2016	VII
4.	Леонтиќ Марија	Турските суфикси во рамките на полиморфемните суфикси во македонскиот јазик	Годишен зборник 10, Филолошки факултет, УГД, 2017	VIII
5.	Леонтиќ Марија	Зборовни класи во турскиот и во македонскиот јазик	Годишен зборник 11, Филолошки факултет, УГД, 2018	X
6.	Леонтиќ Марија	Грамматичката категорија падеж во турскиот јазик и негово предавање во македонскиот јазик	Годишен зборник 12, Филолошки факултет, УГД, 2018	X

2. Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Д-р Марија Леонтиќ по изборот во вонреден професор, односно од октомври 2014 година до мај 2019 година по потреба ги предавала следниве предмети во прв циклус:

- Фонетика и фонологија на современиот турски јазик;
- **Морфологија на современиот турски јазик;**
- Синтакса на современиот турски јазик;
- Контрастивна анализа на турскиот и македонскиот јазик;
- Техники на превод;
- Преведување и толкување на текстови од турски на македонски јазик;
- Преведување и толкување на текстови од македонски на турски јазик;
- Современ турски јазик.

Д-р Марија Леонтиќ е ментор на одбранетите дипломски трудови на Ана Џамова, Андон Тошиќ, Атице Бојарова, Ванеса Абдулова, Деспина Минова, Дилек Идриз, Ивана Гунчева, Јусреф Лиман, Кристина Каранфилова, Милена Смилевска, Мурат Јалт', Мустафа Атл', Озкан Бозкурт, Омер Фарук Алп, Сердар Арифов, Хелал Вејселовски, а член во комисијата за одбрана на многу дипломски трудови.

Д-р Марија Леонтиќ од октомври 2014 година до мај 2019 година ги предавала следниве предмети на втор циклус:

- Граматика на турскиот јазик;
- Контрастивна граматика;
- Современи преведувачки теории и техники;
- Преведување на книжевни текстови.

Д-р Марија Леонтиќ беше член во Комисијата за одбрана на магистерскиот труд на Ивана Котева.

Д-р Марија Леонтиќ во текот на својата наставно-образовна дејност постојано се соочува со недостаток на основна и дополнителна литература за настава во групи кои ја сочинуваат студенти кои имаат различен степен на познавање на турскиот јазик и кои немаат претходно познавање на турскиот јазик, за техники на превод од турски на македонски и од македонски на турски јазик и за контрастивна анализа на турскиот и на македонскиот јазик. Поради ова, д-р Марија Леонтиќ во периодот од 2014 до 2019 година, научноистражувачката работа ја насочува кон трудови кои ќе пополнат неиспитувани полиња од нејзината област, а издавачката дејност ја сконцентрира кон турско-македонски и македонско-турски трудови кои се неопходни како основна или дополнителна литература во Република Македонија. Д-р Марија Леонтиќ се труди најголемиот дел од објавените научни и стручни трудови, книги и преводи на книги да можат да се користат во наставата. Во последните десет години д-р Марија Леонтиќ се труди да ја промовира користа на двојазичните книги (турско-македонски, македонско-турски) во групи со различен степен на познавање на турскиот и на македонскиот јазик и во преведувачките насоки.

Д-р Марија Леонтиќ се труди своите научни и стручни трудови да не ги објавува само во меѓународните списанија во странство кои носат голем број поени, туку и во домашните списанија кои имаат голема традиција и чиј опстанок зависи пред сè од трудовите на научните работници во Македонија и кои се многу подостапни за научните работници, наставници и студенти во Македонија.

Кандидатката, исто така, се труди да не учествува само на меѓународни конгреси, конференции и симпозиуми кои носат голем број поени, туку и на домашни собири и симпозиуми кои немаат меѓународен карактер, но кои имаат голема традиција, многу се важни за Македонија, а чиј опстанок зависи пред сè од учеството на научните работници во Македонија. На овие собири и симпозиуми кои немаат меѓународен карактер и кои често имаат финансиски тешкотии и со задоцнување ги објавуваат трудовите во зборници или свои списанија или воопшто не ги објавуваат, многу отворено се зборува за состојбата на науката и образованието во Македонија, се бараат стратегии, се разменуваат искуства меѓу колеги кои ги делат истите или слични услови на работа и се доаѓа до многу пореални сознанија и решенија.

Д-р Марија Леонтиќ е член на Редакцискиот совет на Меѓународното списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања „Палимпсест“ во издание на

Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. Таа во соработка со турколози од Македонија и од Турција обезбедува турски написи за турскиот јазик и турската книжевност. Често е и анонимен рецензент на дел од овие научни и стручни трудови.

Д-р Марија Леонтиќ со д-р Назл’ Рана Ѓурел е рецензент на монографијата на д-р Махмут Челик и д-р Зеки Ѓурел под наслов „Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Monografisi” во издание на Универзитет „Гоце Делчев“, а со академик Зузана Тополинска е рецензент на книгата на д-р Владимир Цветковски под наслов „Етнолингвистички особености на турските лексички заемки во колоквијалниот македонски јазик во Битола“ во издание на Македонската академија на науките и уметностите.

3. Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Кандидатката е една од првите наставници на Групата за турски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет при УГД. По изборот за доцент, д-р Марија Леонтиќ со својот колега д-р Махмут Челик од Групата за турски јазик и книжевност подготвуваат студиски програми и предметни програми за прв и втор циклус според критериумите на Филолошкиот факултет при УГД, во консултација со професори од Република Турција.

Паралелно со ова, д-р Марија Леонтиќ со колегата д-р Махмут Челик се обраќаат до бројни институции за донација на турски книги во Универзитетската библиотека на УГД која брои околу 4000 книги на турски јазик, што се донации од Турската амбасада во Република Македонија, Турскиот културен центар „Јунус Емре“ во Скопје, Универзитетот „Гази“ во Анкара, од бројни писатели, преведувачи, професори и новинари од Турција и од Македонија.

Д-р Марија Леонтиќ како раководител на Групата за турски јазик и книжевност (2015-2019) иницираше Универзитетот „Гоце Делчев“ да ја прошири својата соработка со Институтот „Јунус Емре“, кој претставува турски културен центар во Македонија. Откако во 2017 година се потпиша Договор за соработка меѓу Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип и Институтот „Јунус Емре“ - Анкара, во Кампус 4 на УГД се отвори Турско катче и Предавална по турски јазик на Институтот „Јунус Емре“ во кои се одржуваат бесплатни курсеви по турски јазик и разновидни културни настани. Со овој договор лекторот по турски јазик од Турското катче на Институтот „Јунус Емре“ во Штип одржува лекторски вежби на студентите од Групата за турски јазик и книжевност.

Д-р Марија Леонтиќ како раководител на Групата за турски јазик и книжевност иницираше Групата за турски јазик и книжевност при Универзитетот „Гоце Делчев“ да ја прошири својата Еразмус + соработка со многу университети од Република Турција, со што на студентите им се овозможува студентска размена и студирање еден семестар во Република Турција.

Д-р Марија Леонтиќ редовно е член на Наставно-научен совет на Филолошкиот факултет при УГД, член на Комисија за измени и дополнувања на студиските програми на Филолошкиот факултет при УГД, член на Комисија за изработка на студиски програми за прв и втор циклус студии, член во Комисија за разгледување на барања, молби и признавање на испити на студентите кои се префрлуваат од други университети и факултети на Филолошкиот факултет при УГД и сл. Таа е раководител на студентите од прва и од втора година согласно со Кредит-трансфер системот. Д-р Марија Леонтиќ е член и на Советот на Институтот за јазици на Филолошкиот факултет при УГД.

Д-р Марија Леонтиќ во 2015 год. е прогласена за почесен член на Македонско-турското здружение „Мустафа Кемал Ататурк“ - Битола за посебни заслуги во градењето и одржувањето на македонско-турското пријателство и соработка.

Прилог 1 – Евалуација на трудовите на д-р Марија Леонтиќ (од октомври 2014 до март 2019 год.)

I. Рецензирана монографија

1. Leontik, Mariya (2014). *Temel Türkçe Dilbilgisi*. Skorje. ISBN 978-608-65464-4-1.

Евалуација на трудот: Во ова дело се дадени основни познавања за развојот на турскиот јазик и на турската азбука. Турскиот јазик е урало-алтајски јазик кој се развива

со векови и користи повеќе азбуки. Новата турска латинска азбука се прифатила во 1928 година и на овој начин пишаниот јазик се доближил до усниот. Јазикот што се базира на оваа нова азбука се нарекува турски јазик на Турција. Во оваа книга се даваат основни познавања за фонетиката, морфологијата и синтаксата на современиот турски јазик на Турција.

II. Рецензирани книги

2. Leontik, Mariya - Леонтиќ, Марија (2015). *Gel Türkçeyi ve Makedonca'yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca'yı Öğrenelim! Дојди да ги сакаме турскиот и македонскиот, дојди да ги научиме турскиот и македонскиот!*. Скопје. ISBN 978-608-65464-5-8.

Евалуација на трудот: „Gel Türkçeyi ve Makedonca'yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca'yı Öğrenelim! – Дојди да ги сакаме турскиот и македонскиот, дојди да ги научиме турскиот и македонскиот!“ е турско-македонска двојазична книга за изучување на турскиот јазик од страна на говорителите на македонскиот јазик и за изучување на македонскиот јазик од страна на говорителите на турскиот јазик на почетно рамниште кое им одговара на нивоата A1 и A2 од Заедничката европска референтна рамка на јазиците. Темите кои се застапени во лекциите на учебникот се многу актуелни, почнувајќи од начинот на претставување во различни средини, претставување на различниот начин на живот не само во различни држави, туку и во различни животни средини (село и град), претставување на лексиката што ја опфаќа храната низ секојдневни ситуации на купување и консумација на храната (посета на маркет, пазар, месарница, рибарница итн.), запознавање со превозните средства низ патувања по различни поводи, купување облека, при што се претставуваат боите и нивното значење, семејниот живот, посета на банка и пошта, лекарска ординација, заболелар, аптека, претставување на деловите на телото, одење на роденденска прослава и дочек на Нова година, како и претставување на најзначајните туристички атракции на Турција и Македонија. Притоа се дадени богати географски, историски и културни информации за двете земји.

3. Леонтиќ, Марија - Leontik Mariya (2016). *Основен македонско-турски речник - Temel Makedonca-Türkçe Sözlük*. Скопје. ISBN 978-608-65464-6-5.

Евалуација на трудот: Овој Основен македонско-турски речник е подготвен според најфреквентните зборови во секојдневниот разговорен јазик и во училишните книги. Зборовите според значење и правопис се усогласени со Толковниот речник на македонскиот јазик од 2003 до 2014 година во издание на Институтот за македонски јазик и Правописен речник на македонскиот јазик од 1999 година во издание на Просветно дело, Правопис на македонскиот јазик од 2015 год. во издание на Институтот за македонски јазик и според Речник на турскиот јазик од 2009 година и Правопис на турскиот јазик од 2005 година во издание на Институтот за турски јазик. Речникот се базира на многугодишното наставничко и преведувачко искуство на авторката стекнато на часовите по современ турски јазик, контрастивна анализа на турскиот и на македонскиот јазик, преведување и толкување од турски на македонски јазик, преведување и толкување од македонски на турски јазик и при преведување на бројни книги од турски на македонски јазик и од македонски на турски јазик.

III. Рецензиран електронски учебник

4. Леонтиќ, Марија (2018). *Контрастивна граматика на турскиот и на македонскиот јазик*. Универзитет „Гоце Делчев“ – Филолошки факултет – Штип. ISBN 978-608-244-580-9.

Евалуација на трудот: „Контрастивна граматика на турскиот и на македонскиот јазик“ е труд што го проучува јазичниот систем на турскиот јазик во однос на јазичниот систем на македонскиот јазик. Имајќи ги предвид неколкувековните културни врски меѓу македонскиот и турскиот народ од минатото до денес, повеќе од очигледно е дека турскиот и македонскиот јазик заслужуваат да имаат контрастивна граматика. Овој труд овозможува: а) да се усоврши нашето познавање за турската граматика преку македонската граматика и да се подобри и развие познавањето на македонската граматика преку турската граматика, кои иако имаат различни традиции, во новите истражувања

покажуваат слични тенденции бидејќи во слично време почнаа да ги применуваат најновите светски лингвистички достигнувања; б) да се олесни изучувањето и примената на турската граматика и на македонската граматика на часовите по современ турски јазик, по современ македонски јазик, преведување од турски на македонски и обратно; в) да се воспостави врска и поврзаност меѓу турскиот и македонскиот јазик, да се согледаат и сфатат основните специфичности, сличности и разлики меѓу турскиот и македонскиот јазик, да се запознаат еквивалентите на турските граматички единици во македонскиот јазик и обратно, а потоа да се приложат различни начини на предавање на специфичните турски граматички појави во македонскиот јазик и обратно.

IV. Дел од монографија

5. Leontik, Mariya (2016). İştîp Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Çağdaş Türk Dili ve Çağdaş Türk Dilinin Fonetik ve Fonolojisi Derslerinde Uygulanan Türkçe-Makedona Materyaller. во Mahmut, Çelik, Zeki, Gürel. (2016). Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Monografisi. Gotse Delçev Üniversitesi-Ştip.

Евалуација на трудот: Во овој труд се анализираат материјали што се употребуваат на часовите по современ турски јазик и фонетика и фонологија на современиот турски јазик на Групата за турски јазик и книжевност при Универзитетот „Гоце Делчев“.

V. Трудovi публикувани во списанија и зборници

6. Леонтиќ, Марија (2014). Карактеристики на оригиналната и преведената книжевност за деца и младина. *Огледало* - Скопје, 221/222 (XXV). 3, 8; ISSN 0351-2126.

Евалуација на трудот: Овој труд ги испитува карактеристиките на книжевноста за деца и младина и нивниот превод што се јави како потреба да се отслика светот на децата и на младите, но и нивното место и значење во светот на возрасните. Оваа книжевност искажува одредени вистини и сознанија за децата и младите во животниот тек на светот. Таа лесно се восприема, доживува и споделува од страна на децата, младите и возрасните. Децата и младината во оваа книжевност откриваат разни видови детство и младост, а возрасните рефлексии од своето детство и младост. Затоа во светот опусот на книжевност за деца и младина е многу богат и разновиден. Различни земји и култури имаат специфични карактеристики на својата книжевност за деца и младина, но сите тие имаат и заеднички карактеристики, бидејќи детето на која било страна на светот и да се наоѓа има исти или слични потреби, желби и снисшта. Како резултат на ова, во светот имаме многу преводи на книжевни дела за деца и младина. Нивниот превод овозможува читателите на одредена култура да се запознаат со чувствата, мислите и однесувањето на децата и младите на другите култури. На овој начин оригиналната и преведената книжевност за деца и младина овозможуваат дијалог меѓу децата и младите од разновидни земји и придонесуваат за запознавање на истите, сличните или различните вредности на културите на кои припаѓаат. Како резултат на ова, книжевноста за деца и млади станува модул за дијалог меѓу децата и младите од различни земји и култури.

7. Леонтиќ, Марија (2014). Помошниот глагол *сум* во македонскиот јазик и помошниот глагол *i-* во турскиот јазик. *Филолошки студии. Том 2.* - Скопје, 670-687; ISSN 1857 6060.

Евалуација на трудот: Во македонскиот и во турскиот јазик постои помошен глагол (македонски: *сум*, турски *i-*) со слични функции и во двата јазика. Во македонскиот јазик постојат сегашно, минато определено, минато неопределено, идно време и можен начин од помошниот глагол *сум*. Во турскиот јазик има сегашно, минато определено, минато неопределено време и условна форма на глаголската наставка *i-*. Во овој труд се испитани помошниот глагол *сум* и глаголската наставка *i-* и нивната примена со именките и именските видови зборови во македонскиот и во турскиот јазик.

8. Леонтиќ, Марија (2014). Семантиката на турскиот суфикс *-ли /-lî/ (-li, -li, -lu, -lü)* во турскиот и во македонскиот јазик. *Годишен зборник на Филолошкиот факултет 5. Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.* 53-62; ISSN 1857-7059.

Евалуација на трудот: Турскиот јазик влијаел врз морфологијата на македонскиот јазик. Влијанието на турскиот јазик врз морфолошкиот систем на

македонскиот јазик се гледа особено во внесување на нови суфикси како што е -ли /-lİ/ (-li, -li, -lu, -lü). Овој суфикс има зборообразувачка функција (Пр. аирлија, касметлија). Турскиот суфикс -li, -li, -lu, -lü (-ли) успеа да се оддели од лексичката заемка, да стане самостоен и да добие зборообразувачка функција во македонскиот јазик (Пр. среклија, универзитетлија). Во овој труд се анализира семантиката на турскиот суфикс -ли (-li, -li, -lu, -lü) во турскиот и во македонскиот јазик.

9. Leontik, Mariya (2015). Türkçede Vurgu. *BAL - TAM Türklük Bilgisi* 22 - Prizren, 273-280; ISSN 1452-2179.

Евалуација на трудот: Акцентот има важна улога во правилната употреба на турскиот јазик. Во турскиот јазик има три вида природен акцент: зборовен акцент, синтагматски акцент и реченичен акцент. Во овој труд се анализирани карактеристиките и исклучоците на акцентот на зборот, на синтагмата и на реченицата.

10. Леонтиќ, Марија (2015). Личните имиња во македонските и во турските училишни книги во Македонија. *Knowledge – International Journal Scientific Papers. Vol. 11/1*. Institut of Knowledge Management – Skopje. 442-446; ISSN 1857-92.

Евалуација на трудот: Личните имиња кои се развивале долг период се многу важен дел од нашиот идентитет. Македонската и турската култура имаат специфични карактеристики во поглед на нивните лични имиња, но исто така имаат и заеднички карактеристики. Денес ние сме должни да направиме промени во однос на личните имиња во училишните книги. Во училишните книги за македонските и за турските ученици должни сме да употребиме интернационални лични имиња, заеднички и специфични македонски и турски лични имиња. На овој начин личните имиња ќе овозможат дијалог помеѓу децата од различни култури и ќе придонесат да се запознаат со истите, сличните или различните лични имиња на културите на кои припаѓаат. Како резултат на ова, личните имиња ќе станат дијалог помеѓу децата од различни култури. Во овој труд е даден општ поглед на истите и сличните македонски и турски лични имиња кои се интересни и погодни за училишните книги.

11. Леонтиќ, Марија (2015). Книгите за деца - модул за дијалог меѓу културите. *Огледало* - Скопје, 227/228 (XXVI). 3, 6.

Евалуација на трудот: Мултикултуризмот сè уште различно се дефинира и се применува. Сметаме дека мултикултуризмот треба да создаде услови и атмосфера во кои ќе се применуваат практики на култура на себе и на другите, односно во својата и во другите културни групи, а тоа ќе доведе до рушење на културните бариери. Мултикултуризмот е новото разбирање за културата според кое сме должни да започнеме со реформирање на сопствената мултикултурна практика. Турско-македонските двојазични книги за деца можат да бидат мултикултурна практика и да послужат како модул за дијалог меѓу културите. Малите преку светот на приказните, песните и сликите ќе почнат да ја градат свеста за мултикултуризмот, а охрабрени од своите наставници и околината ќе можат да ја применуваат и во секојдневниот живот.

12. Leontik, Mariya (2015). Gramer Kitaplarının Türk Dilinin Öğrenilmesinde Yararları ve Temel Türkçe Dil Bilgisi Kitabının Yeri. *20. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu, Üsküp, Makedonya – Bildiriler* – Ankara, 48-56. ISSN 978-8944-5264-4-9.

Евалуација на трудот: Во овој труд се укажува на улогата и користа на граматиките во изучувањето на современиот турски јазик, критериумите и методите при подготвување на книгата Temel Türkçe Dil Bilgisi и нејзината структура.

13. Леонтиќ, Марија (2015). Потекло, адаптација и семантика на турскиот суфикс -лак /-lİk/ (-lik, -lik, -luk, -lük) во македонскиот јазик. *Годишен зборник на Филолошкиот факултет* 6. Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, 6, 11-20; ISSN 1857-7059.

Евалуација на трудот: Влијанието на турскиот јазик врз морфолошкиот систем на македонскиот јазик се гледа особено во внесување на нови суфикси како што е -лак /-lİk/ (-lik, -lik, -luk, -lük). Овој суфикс има зборообразувачка функција (пр. комшилак, занаетлак). Турскиот суфикс -lik, -lik, -luk, -lük (-лак) успеа да се оддели од лексичката заемка, да стане самостоен и да добие зборообразувачка функција во македонскиот јазик (пр. домаќинлак, мајсторлак) и др. Во овој труд е анализирана семантиката на турскиот суфикс -лак (-lik, -lik, -luk, -lük) во турскиот и во македонскиот јазик.

14. Леонтиќ, Марија. (2015). Рефлексиите на исламската цивилизација на македонскиот патронимски фонд. Прилози од четвртиот меѓународен конгрес „Исламската цивилизација на Балканот“, Скопје, Македонија, 13-17.10.2010, Research Centre for Islamic History, Art and Culture, 269-283; ISBN 978-92-9063-288-7.

Евалуација на трудот: Во периодот меѓу 15 и 19 век Македонија се наоѓала под административна управа на Османлиската Империја и дошла во непосреден допир со исламската цивилизација што оставила свои траги и во македонскиот патронимски фонд (пр. Мехметова, Рахманов) кој е истражуван во овој труд. Во тој период, како резултат на соживотот меѓу македонското и турското население, елементи на исламската цивилизација по спонтан пат навлегле во македонската патронимија која во тој период била во фаза на развој и не била утврдена категорија. Зачетоците на македонските патроними се наоѓаат во минатото кога нашите предци, освен имиња, почнале да употребуваат дополнителни определби на личните имиња (пр. Тодор Милош, Јован Кор). Идентификацијата со лично име и дополнителни определби слободно се развивала во текот на османлиската управа, а во 19 век на нивна основа се појавиле патроними со презименски суфикси. По формирањето на СФРЈ и по конституирањето на самостојна Република Македонија, Законот за лични имиња и презимиња, на своите граѓани им овозможи слободен избор. Во денешниот современ презименски репертоар кај Македонците, како наследство од минатото, имаме патроними со турски елементи преку кои се чувствуваат рефлексите на исламската цивилизација, а кои претставуваат спој на минатото и на сегашноста, но воедно и спој на словенската цивилизација со елементите на исламската цивилизација.

15. Леонтиќ, Марија (2015). Турцизмите како јазична и културна нишка при превод на литературни текстови од турски на македонски јазик. *Зборник на трудови од меѓународната научна конференција „Јазични и културни проникнувања низ преведувањето и толкувањето“*. Филолошки факултет „Блаже Конески“, 269-278; ISBN 978-608-234-037-1.

Евалуација на трудот: Многу преведувачи при превод на литературни текстови од странски јазик на македонски јазик се соочуваат со проблемот безеквивалентна лексика како резултат на одредени историски услови и културолошки фактори. Преведувачот од турски на македонски јазик има среќа бидејќи благодарение на турцизмите кои се создале како резултат на јазичните и културните проникнувања меѓу турскиот и македонскиот јазик и турската и македонската култура, главно, се соочува со еквивалентна лексика, а многу малку бара решенија за безеквивалентната лексика. Тоа од една страна го олеснува преводот на лексички план и го прави автентичен, но од друга страна претставува мост кој ги поврзува турскиот и македонскиот јазик и турската и македонската култура. Во овој труд се презентирани турцизмите од различни домени што можат да се применуваат во литературниот превод.

16. Леонтиќ, Марија (2016). Дефинирање на поимите преведување и преведувач во историскиот развој на човекот. *Knowledge-International Journal, Scientific Papers. Vol. 13/3*. Institut of Knowledge Management – Скопје. 375-379; ISSN 1875-92.

Евалуација на трудот: Преведувањето е една од најстарите човечки активности. Преведувањето што се развиваше паралелно со историскиот развој на човекот прерасна во наука за преведувањето. Постојат голем број дефиниции за дефинирање на поимите преведување и преведувач. Во овој труд се опфатени размисли на бројни истражувачи, преведувачи и писатели за преведувањето и нивни трудови за теоријата на преведувањето. Исто така се разгледани различните етапи од појавата на преведувањето до денес и современата состојба.

17. Леонтиќ, Марија (2016). Местото и улогата на турските лексички елементи во историскиот развој на македонскиот јазик. *Годишен зборник на Филолошкиот факултет 7*. Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 7, 17-26; ISSN 1857-7059.

Апстракт: Во оваа статија е направена анализа на турските лексички елементи пред официјализирање на процесот на стандардизација на македонскиот јазик, по официјализирање на процесот на стандардизација на македонскиот јазик и нивната употреба во современиот македонски јазик.

18. Леонтиќ, Марија (2016). A1 и A2 Заеднички референтни рамништа на Заедничката европска референтна рамка за јазици и нивната примена при подготвување учебници за учење турски јазик во Турција и во Македонија. *Зборник на трудови од Прва меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование – ФИЛКО*. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 489-500. ISSN 978-608-244-308-9.

Евалуација на трудот: Една од целите на Заедничката европска референтна рамка се заедничките референтни рамништа: основен корисник (A1 и A2), самостоен корисник (B1 и B2) и искусен корисник (C1 и C2) изработени со поддршка на Советот на Европа. Во овој труд се претставени заедничките референтни рамништа A1 и A2 и нивната примена при подготвување на учебници за изучување турскиот јазик во Турција и во Македонија.

19. Leontik, Mariya (2016). *Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programına Karşılaştırmalı Dil Bilgisine ve Karşılaştırmalı Kültüre Dikkat Edilerek Hazırlanan “Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Öğrenelim! A1-A2” Adlı Kitap*. 21. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu-Bildiriler. 48-59. Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu. Ankara. ISSN 978-9944-5263-5-7.

Евалуација на трудот: Во Македонија се подготвени неколку книги за изучување на турскиот јазик според различни критериуми и методи. Во овој труд е презентирано според кои критериуми е подготвена книгата „Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Öğrenelim! – Дојди да ги сакаме турскиот и македонскиот, дојди да ги научиме турскиот и македонскиот!“, која е турско-македонска книга за изучување на турскиот јазик од страна на говорителите на македонскиот јазик и за изучување на македонскиот јазик од страна на говорителите на турскиот јазик на почетно рамниште кое им одговара на нивоата A1 и A2 од Заедничката европска референтна рамка на јазиците. Оваа книга освен Заедничката европска референтна рамка на јазиците е подготвена и според меѓукултурниот пристап, контрастивната култура и контрастивната граматика.

20. Leontik, Mariya (2016). Children`s literature as means for dialogue between the cultures and as a basis for advancement of multiculturalism. *Popular Culture: Reading from below*. – *Популарна култура: поглед одоздола*. Институт за македонска литература – Скопје. 458-465. ISSN 978-608-4744-05-4.

Евалуација на трудот: Во овој труд се обработува литературата за деца која може да изгради мостови на дијалог помеѓу различни култури и да претставува основа за развој на мултикултуризмот.

21. Leontik, Mariya (2016). Türkçede Ad Durumları. *BAL - TAM Türklük Bilgisi 24 - Prizren*, 127-136; ISSN 1452-2179.

Евалуација на трудот: Падежите кај именките во турскиот јазик имаат голема улога во правилното писмено и усно изразување на современ турски јазик. Во овој труд се анализирани следните падежи и нивните функции кај именките во турскиот јазик: номинатив, акузатив, датив, локатив, аблатив, генитив, инструментал и екватив.

22. Леонтиќ, Марија (2016). Личните заменки во македонскиот и во турскиот јазик. *Зборник на трудови од научниот собир „Јазичната слика на светот“*. Јазикот наш денешен 26. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје. 65-78. ISSN 978-608-220-039-2.

Евалуација на трудот: Во овој труд се испитувани личните заменки, нивните падежи и функции во македонскиот и во турскиот јазик и нивното предавање во другиот јазик. Заменките во македонскиот јазик разликуваат номинатив, акузатив, датив и предлошки падеж. Во турскиот јазик заменките можат да бидат во следниве осум падежи: номинатив, акузатив, датив, локатив, аблатив, генитив, инструментал и екватив.

23. Леонтиќ, Марија (2016). Транскрипцијата на турските имиња според стариот и според новиот Правопис на македонскиот јазик. *Зборник на трудови од научниот собир „Јазикот наш денешен – јазикот наш насушен“*. Јазикот наш денешен 27. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје. 208-215. ISSN 978-608-220-040-8.

Евалуација на трудот: Според стандарднојазичната норма на македонскиот јазик, странските лични имиња во македонскиот јазик се предаваат со кирилица. При предавањето на странските имиња со кирилица се поаѓа од нивниот изговор, а не од нивната форма. Оваа постапка на транскрипција се применува и при предавање на турските имиња кои се

напишани на латиница. Трудов ги споредува решенијата што се изложени во стариот и во новиот Правопис на македонскиот јазик при транскрипција од турски на македонски јазик, а воедно ја истакнува потребата од доуточнување и дополнување на правописните правила за транскрипција на турските имиња во македонскиот јазик и изложува можни решенија.

24. Леонтиќ, Марија (2016). Потекло, адаптација и семантика на турскиот суфикс -ди/-ти /-DI/ (-dī, -dī, -dū, -tī, -tī, -tū, -tū) во македонскиот јазик. *Годишен зборник на Филолошкиот факултет* 8. Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 8, 27-36; ISSN 1857-7059.

Евалуација на трудот: Во петвековниот заеднички живот турскиот јазик влијаел врз морфологијата на македонскиот јазик. Влијанието на турскиот јазик врз морфолошкиот систем на македонскиот јазик се гледа особено во внесување на нови суфикси како што е -ди/-ти /-DI/ (-dī, -dī, -dū, -tī, -tī, -tū, -tū). Пр. бегендиса, бојадиса, шашардиса и сл. Во овој труд се анализира потеклото, адаптацијата и семантиката на турскиот суфикс -ди/ти (-dī, -dī, -dū, -tī, -tī, -tū, -tū) во турскиот и во македонскиот јазик.

25. Леонтиќ, Марија (2017). Преводна еквиваленција на лексичко ниво при преведување од турски на македонски јазик. *Меѓународна научна конференција „Климентово дело“*, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. 249-255. ISBN 978-608-244-404-8.

Евалуација на трудот: При преведување се почнува од зборот што е најмалата јазична единица што се употребува самостојно и може да има едно или повеќе значења. Во овој труд се разгледани различните преводни еквиваленции и непостоењето на преводна еквиваленција при преведување од турски на македонски јазик и можните решенија во вакви ситуации.

26. Леонтиќ, Марија. (2017). Турскиот суфикс -ци/чи /-CI/ (-cī, -cī, -cū, -cū, -çī, -çī, -çū, -çū) во македонските презимиња. *Knowledge-International Journal, Scientific Papers. Vol. 16.2.* Institut of Knowledge Management – Skopje. 867-872; ISSN 1857-923X.

Евалуација на трудот: Турските елементи се инфилтрирале во македонскиот јазик и во македонските презимиња како резултат на специфични историски, културни и јазични процеси. Оваа студија ги опфаќа македонските презимиња што го содржат турскиот суфикс -ци/-чи. Пр. Алвациев, Бакарциев, Букчиски, Казанчиева, Кафеџиев, Макасчиев, Шекерџиев и др.

27. Леонтиќ, Марија (2017). Турскиот суфикс -ли /-LI/ (-lī, -lī, -lū, -lū) во македонските презимиња. *Knowledge-International Journal, Scientific Papers. Vol. 17.4.* Institut of Knowledge Management - Skopje. 1641-1646; ISSN 2545-4439.

Евалуација на трудот: Презимињата се многу важен дел од нашата идентификација и тие се развивале долго време во минатото. Оваа студија ги опфаќа македонските презимиња што го содржат турскиот суфикс -ли кој навлегол како резултат на специфични историски, културни и јазични процеси. Пр. Бешлиев, Назлиев, Топузлиев, Чамлиевски, Оџаклиев, Мисерлиев и др.

28. Леонтиќ, Марија (2017). Еквивалентни суфикси на турските суфикси во македонскиот јазик. *Knowledge-International Journal, Scientific Papers. 20. 6.* Institut of Knowledge Management - Skopje. 2651-2654; ISSN 2545-4439.

Евалуација на трудот: Петвековниот контакт на турскиот и на македонскиот јазик влијаел врз морфологијата на македонскиот јазик. Влијанието на турскиот јазик врз морфолошкиот систем на македонскиот јазик се гледа особено во внесување на нови суфикси како што се: -ци/-чи, -ли и -лак кои имаат синоними или еквиваленти во македонскиот јазик. Во овој труд се испитани еквивалентните суфикси на турските суфикси во македонскиот јазик.

29. Leontik, Mariya (2017). Standart Türk Dilinin Yumuşaklığı ve Ahenkliliği. Палимпсест 3- *Palimpsest 3 – Меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања - International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research.* Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. 29-39. ISSN 2545-3998.

Евалуација на трудот: Во овој труд се истражува мекоста и звучната на современиот турски јазик благодарение на вокалната хармонија, консонантската хармонија и вокално-консонантската хармонија која влијае на мелодичноста на турскиот јазик.

30. Леонтиќ, Марија (2017). Оригиналната поезија и препеаната поезија за деца како уметнички дијалог меѓу културите. *Палимпсест 4 – Меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања*. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. 57-63. ISSN 2545-3998.

Евалуација на трудот: Во овој труд се истражува можноста на оригиналната и на препеаната поезија за деца како уметнички дијалог меѓу културите. Различни земји и култури имаат специфични карактеристики на својата детска поезија, но сите тие имаат и заеднички карактеристики. Детската поезија се јави како потреба на децата да ги искажат своите чувства, мисли, желби, снисhta, потреби и доживувања на уметнички начин во стихови. Децата имаат потреба поезијата да ја слушаат, да ја рецитираат, да ја споделат со околината. Препевот на детската поезија овозможува читателите на одредена култура да се запознаат со чувствата, мислите и однесувањето на децата на другите култури. На овој начин оригиналната и препеаната детска поезија овозможува уметнички дијалог меѓу децата од различни земји и придонесуваат за запознавање на истите, сличните или различните вредности на културите на кои припаѓаат. Како резултат на ова, детската поезија станува уметнички дијалог меѓу децата од различни земји и култури.

31. Леонтиќ, Марија (2017). Турцизмите во лексиколошките трудови на Олга Иванова. *Македонистиката меѓу традицијата и современите предизвици*. – *Зборник на трудови од Меѓународната научна конференција одржана на 21-22 ноември 2013 год. во Скопје*. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје. 259-266. ISSN 978-608-220-045-3.

Евалуација на трудот: Во овој труд се разгледани лексиколошките трудови на Олга Иванова во кои има голем број турцизми коишто можат да послужат како база за понатамошни истражувања.

32. Leontik, Mariya (2017). Ali Akbaş, Şiiri ve Ben. *Türk Edebiyatı. İstanbul. 529, 64-66. ISSN 1302 1893.*

Евалуација на трудот: Во овој труд е анализиран начинот на запознавање со еминентниот турски поет Али Акбаш, со неговата поезија и начинот на презентирање и преведување на неговата поезија од турски на македонски јазик.

33. Leontik, Mariya (2017). Nazım Hikmet'in Şiirleri. *Kara Zambak Edebiyat Dergisi. 4, 10-14. ISSN 2468-2861.*

Евалуација на трудот: Назим Хикмет е голем турски поет кој секој свој слободен момент го користел за пишување поезија. Во овој труд се обработени животот, книжевното творештво, поезијата на Назим Хикмет и неговото сфаќање за поезијата. Посебно внимание е посветено на начинот на кој Назим Хикмет ја создавал поезија, на неговиот јазик, стил и теми во поезијата.

34. Leontik, Mariya (2017). Türkçede Fiil Çekimi. *BAL - TAM Türklük Bilgisi 27 - Prizren, 109-127; ISSN 1452-2179.*

Евалуација на трудот: Во овој труд е истражувана конјугацијата на простите турски времиња и начини со наставките на времиња и начини кои имаат свое значење и функција.

35. Leontik, Mariya (2017). Türkçede Fiilimsiler. *HİKMET International Peer Reviewed Journal of Scientific Research. 68-81.*

Евалуација на трудот: Во овој труд се анализираат наставките за образување глаголски именки, глаголски придавки, глаголски прилози и нивните значења и функции во турскиот јазик. Во анализата се опфатени следните наставки за глаголски именки: -mAk (-mak, -mek), -mA (-ma, -me), -Iş (-iş, -iş, -uş, -üiş), за глаголски придавки: -An (-an, -en), -r, (I)r, -Ar (-ar, -er), -mAz (-maz, -mez), -AcAk (-acak, -ecek), -mIş (-miş, -miş, -muş, -müş), -Dık+I (-dik, -dik, -duk, -dük, -tik, -tik, -tuk, -tük), -AsI (-ası, -esi) и за глаголски прилози: -A...A (-a, -e), -ArAk (-arak, -erek), -Ip (-ip, -ip, -up, -üp), -IncA (-inca, -ince, -unca, -ünce), -AlI (-alı, -eli), -mAdAn (-madan, -meden), -mAkSIZIn (-maksızın, -meksizin), -(I)r...mAz (-r...maz, -r...mez), -ken, -Dıkça (-dikça, -dikçe, -dukça, -dükçe, -tikça, -tikçe, -tukça, -tükçe), -DIğIndA (-diğında, -diğinde, -duğunda, -dügünde, -tiğında, -tiğinde, -tuğunda, -tügünde).

36. Леонтиќ, Марија (2017). Потекло на турската лексема (х)ане/(х)ана (hane) и нејзина адаптација во македонскиот јазик како суфикс. *Зборник на трудови од Втора меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование – ФИЛКО*. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 313-319. ISSN 978-608-244-308-9.

Евалуација на трудот: Оваа студија ги опфаќа потеклото, адаптацијата и семантиката на турската лексема *hane* како суфикс *-(x)ane/-(x)ana* во македонскиот јазик. Турската лексема *hane* во македонскиот јазик се инфилтрирала како резултат на специфични историски и културни процеси. Влијанието на турскиот јазик врз морфолошкиот систем на македонскиот јазик може да се следи и преку навлегувањето на турската лексема *hane* како суфикс *-(x)ane/-(x)ana* во македонскиот јазик. Пр. електрана, коцкарана, куглана, пирана, солана, стакларана, теретана, термоелектрана, топлана, циглана, тулана, шеќерана и сл.

37. Леонтиќ, Марија (2017). Турските суфикси во рамките на полиморфемните суфикси во македонскиот јазик. *Годишен зборник на Филолошкиот факултет 10*. Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 10, 7-15; ISSN 1857-7059.

Евалуација на трудот: Во овој труд ќе се анализираат полиморфемните суфикси со турски суфикси во македонскиот јазик. Влијанието на турскиот јазик врз морфолошкиот систем на македонскиот јазик се гледа особено во внесување на нови суфикси како што се: *-ци/-чи*, *-ли* и *-лак*. Со текот на времето овие турски суфикси се споиле со други суфикси во македонскиот јазик и ги создале полиморфемните суфикси.

38. Леонтиќ, Марија (2018). Контрастивна анализа на гласовите во турскиот и во македонскиот јазик и нивна класификација. *Палимпсест 5 – Меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања*. 43-57. ISSN 2545-3998.

Евалуација на трудот: Во овој труд е направена контрастивна анализа на турскиот и на македонскиот фонетски систем и се пронајдени нивните сличности и разлики. Модерната турска азбука содржи 29 букви, а современата македонска азбука има 31 буква. Во турскиот и во македонскиот јазик гласовите се класификуваат во две групи: вокали и консонанти. Во турскиот јазик има 8 вокали (а, е, и, о, ѓ, у, љ) и 21 консонант (б, с, џ, д, ф, г, џ, х, к, л, м, н, п, р, с, т, ѓ, ф, х, ц, ч, џ, ш).

39. Леонтиќ, Марија (2018). Зборовните класи во турскиот и во македонскиот јазик. *Годишен зборник на Филолошкиот факултет 11*. Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 11, 59-66; ISSN 1857-7059.

Евалуација на трудот: Овој труд ќе ги анализира зборовните класи во турскиот и во македонскиот јазик и ќе ги утврди нивните сличности и разлики. Во овој труд се презентираат семантичката, морфолошката и синтаксичката класификација на зборовните класи.

40. Леонтиќ, Марија (2018). Граматичката категорија падеж во турскиот јазик и негово предавање во македонскиот јазик. *Годишен зборник на Филолошкиот факултет 12*. Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 12, 9-15; ISSN 1857-7059.

Евалуација на трудот: Овој труд ќе ги анализира падежите во турскиот јазик и нивното предавање во македонскиот јазик. Современиот турски јазик ги има следните падежи: номинатив, генитив, акузатив, датив, локатив, аблатив, инструментал и екватив кои можат на различни начини да се предадат во македонскиот јазик.

41. Леонтиќ, Марија (2018). Видови реченици во турскиот јазик и нивните еквиваленти во македонскиот јазик. *Палимпсест 6 – Меѓународно списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања*. 125-136. ISSN 2545-3998.

Евалуација на трудот: Синтаксата претставува збир од правила што ја формираат реченицата. Турскиот и македонскиот јазик имаат различни синтакси. Овој труд ги анализира речениците во турскиот и во македонскиот јазик и ги утврдува нивните сличности и разлики.

42. Леонтиќ, Марија (2018). Идно време во турскиот и во македонскиот јазик. *Зборник на трудови од Трета меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование – ФИЛКО*. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 349-360. ISSN 978-608-244-593-9.

Евалуација на трудот: Овој труд ги анализира морфолошките и семантичките карактеристики на идното време во турскиот и во македонскиот јазик и ги утврдува нивните сличности и разлики. За изразување на идно време (*gelecek zaman*) во турскиот јазик се употребува наставката „-AcAk“. Турските глаголи во идно време содржат

глаголски корен, суфикс за идно време „-AcAk“ и суфикс за лице: ben çalışacağım; sen çalışacaksın; o çalışacak; biz çalışacağız; siz çalışacaksınız; onlar çalışacaklar. Идното време во македонскиот јазик се образува со партикулата *ke* и формата на глаголот во сегашно време: јас *ke* работам; ти *ke* работиш; тој, таа, тоа *ke* работи; ние *ke* работиме; вие *ke* работите; тие *ke* работат.

43. Leontik, Mariya (2018). Osmanlı Divan Şiirinde Gazeller. II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu. Tam Metin Kitabı. Türklerin Dünyası Enstitüsü-Ankara, 108-115. ISBN 978-605-67570-3-7.

Евалуација на трудот: Во овој труд е презентираан газелот како најомилен поетски вид во османлиската диванска поезија, неговите карактеристики во поглед на структурата и темата и неговото преведување од турски на македонски јазик.

44. Leontik, Mariya (2018). Türkçe ve Makedonca Atasözlerinin Özellikleri. *Knowledge-International Journal, Scientific Papers. Vol. 26.3.* Institut of Knowledge Management - Skopje. 771-775. ISSN 2545-4439.

Евалуација на трудот: Во овој труд *ke* се анализираат заедничките карактеристики на македонските и на турските пословици кои ја содржат материјалната и духовната култура на општествата и го отсликуваат искуството наталожено со векови.

45. Leontik, Mariya (2018). Zamirler. *BAL - TAM Türklük Bilgisi 29* - Prizren, 69-81; ISSN 1452-2179.

Евалуација на трудот: Во овој труд се анализирани личните заменки, повратните заменки, показните заменки, прашалните заменки, неопределените заменки во турскиот јазик, нивната структура, значење и функција.

VI. Усни презентации на научни собири, симпозиуми, конференции и конгреси

46. Леонтиќ, Марија (2015). Gramer Kitaplarının Türk Dilinin Öğrenilmesinde Yararları. 20. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu, 8.5.2015, Üsküp (20. Меѓународен симпозиум за турската култура, Скопје).

Евалуација на трудот: Со овој труд се укажа на улогата и користа на граматиките во изучувањето на современиот турскиот јазик, критериумите и методите при подготвување на книгата *Temel Türkçe Dil Bilgisi* и нејзината структура.

47. Леонтиќ, Марија (2015). Личните заменки во македонскиот и во турскиот јазик. *Научен собир на тема „Јазичната слика на светот“* во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 23-24.4.2015, Скопје.

Евалуација на трудот: Со овој труд се презентираа личните заменки, нивните падежи и функции во македонскиот и во турскиот јазик и нивното предавање во другиот јазик. Заменките во македонскиот јазик разликуваат номинатив, акузатив, датив и предлошки падеж, а во турскиот јазик разликуваат номинатив, акузатив, датив, локатив, аблатив, генитив, инструментал и екватив.

48. Леонтиќ, Марија (2015). Литературата за деца како модул за запознавање различни култури. *Меѓународна научна конференција на тема „Култура и идентитет – Culture and Identity“* во организација на Институт за македонска литература, 3.9.2015, Скопје.

Евалуација на трудот: Во овој труд се обработува литературата за деца која може да изгради мостови на дијалог помеѓу различни култури и да претставува основа за развој на мултикултуризмот.

49. Леонтиќ, Марија (2016). A1 и A2 заеднички референтни рамништа на Заедничката европска референтна рамка за јазици и нивната примена при подготвување учебници за учење турски јазик во Турција и во Македонија. *Прва меѓународна научна конференција „ФИЛКО“ – филологија, култура и образование* во организација на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, 8.3.2016 г.

Евалуација на трудот: Со овој труд се претставува заедничките референтни рамништа A1 и A2 (основен корисник) и нивната примена при подготвување на учебници за изучување турски јазик во Турција и во Македонија. Се презентираат темите кои се застапени во старите и во новите учебници кои се подготвени според заедничката европска референтна рамка за јазици.

50. Леонтиќ, Марија (2016). Транскрипцијата на турските имиња според стариот и според новиот Правопис на македонскиот јазик. *Научен собир на тема „Јазикот наши денешен – јазикот наши насушен“* во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 15.4.2016, Скопје.

Евалуација на трудот: Со овој труд се презентираа решенијата што се изложени во стариот и во новиот Правопис на македонскиот јазик при транскрипција од турски на македонски јазик, а воедно се истакна потребата од доуточнување и дополнување на правописните правила за транскрипција на турските имиња во македонскиот јазик и се изложија можни решенија.

51. Леонтиќ, Марија (2016). Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programına, Karşılaştırmalı Dil Bilgisine ve Karşılaştırmalı Kültüre Dikkat Edilerek Hazırlanan “Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! A1-A2” Adlı Kitap. 21. *Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu*, 9.5.2016, Üsküp (21-ви Меѓународен симпозиум за турската култура, Скопје).

Евалуација на трудот: Со овој труд се презентираше според кои критериуми е подготвена книгата „Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! – Дојди да ги сакаме турскиот и македонскиот, дојди да ги научиме турскиот и македонскиот!“ која е турско-македонска книга за изучување на турскиот јазик од страна на говорителите на македонскиот јазик и за изучување на македонскиот јазик од страна на говорителите на турскиот јазик на почетно рамниште кое им одговара на нивоата A1 и A2 од Заедничката европска референтна рамка на јазиците. Оваа книга освен Заедничката европска референтна рамка на јазиците е подготвена и според меѓукултурниот пристап, контрастивната култура и контрастивната граматика.

52. Леонтиќ, Марија (2016). Преводна еквиваленција на лексичко ниво при преведување од турски на македонски јазик. *Меѓународна научна конференција на тема „Климентово дело“* на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, 23.6.2016.

Евалуација на трудот: Со овој труд се презентирани различните преводни еквиваленции и непостоењето на преводна еквиваленција при преведување од турски на македонски јазик и можните решенија во вакви ситуации.

53. Leontik, Mariya (2017). Türkçe ve Makedonca Atasözlerinin Özellikleri. *Uluslararası “40 Yıl Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü” Sempozyumu*, Üsküp Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 19.5.2017. (Меѓународен симпозиум под наслов „40 години Катедра за турски јазик и книжевност“)

Евалуација на трудот: Со овој труд се презентираа заедничките карактеристики на турските и на македонските пословици во поглед на структурата и на темите, а притоа беа презентирани турски пословици со нивни корелати во македонскиот јазик.

54. Leontik, Mariya (2017). *Makedonya Ştip* “Gotse Delçev Üniversitesi” Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Türkçeyi Öğrenmek ve Öğretmek için Hazırlanan ve Kullanılan Kitaplar. 8. *Uluslararası Türk Dili Kurultayı*, Ankara, 24.05.2017. (8. Меѓународен конгрес за турскиот јазик во Анкара)

Евалуација на трудот: Со овој труд се презентираа книгите кои се подготвија и се применуваат во наставата за поучување турски јазик на Групата за турски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“. Се презентираа основните карактеристики на книгите, нивната цел и примена.

55. Leontik, Mariya (2018). *Osmanlı Divan Şiirindeki Gazeller. II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu*, Skopje, 20.4.2018. (Втор Меѓународен симпозиум за општествени науки на турскиот свет)

Евалуација на трудот: Со овој труд се презентираше развојот на османлиската диванска поезија и газелот како најомилен поетски вид, карактеристиките на газелот во поглед на структурата и темата и неговиот препев од турски на македонски јазик.

56. Леонтиќ, Марија (2018). Идно време во турскиот и во македонскиот јазик. *Трета меѓународна научна конференција „ФИЛКО“ – филологија, култура и образование* во организација на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, 26.4.2018.

Евалуација на трудот: Со овој труд се презентираа морфолошките и семантичките карактеристики на идното време во турскиот и во македонскиот јазик и нивните сличности и разлики.

57. Leontik, Mariya (2018). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Türkçe Atasözlerinin Kullanılması. 23. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu, Skopje, 7.5.2018. (23. Меѓународен симпозиум за турската култура)

Евалуација на трудот: Со овој труд се ислочи полезноста од употребата на турските пословици при поучување на различни граматички единици од турската граматика. На симпозиумот се презентираа пословиците кои можат да се користат за поучување на турската граматика преку теорија и вежби.

58. Леонтиќ, Марија (2018). Пословиците во македонскиот и во турскиот јазик. *Меѓународен научен сбор „Денови на Благоја Корубин“* во организација на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, 17.5.2018.

Евалуација на трудот: Со овој труд се презентираа главните карактеристиките на македонските и на турските пословици, а притоа беа приложени македонски пословици со нивен корелат во турскиот јазик.

VII. Учество во проекти

59. TEDA Projesi: Türk Kültür, Sanat ve Edebiyatının Dışa Açılma Projesi – TEDA проект: Проект на Министерството за култура и туризам на Република Турција за популаризација на турската култура, уметност и литература во странство (2017) - реализиран проект

Евалуација на проектот: Во овој проект биле вклучени Џихан Окујуџу кој е автор на книгата „Gazel Bahçesi“ (како еден од најдобрите познавачи на диванската книжевност во Република Турција), Марија Леонтиќ како преведувач, Симон Саздов како лектор (од Република Македонија) и издавачката куќа АУТОПРИНТ од Република Македонија како реализатор на проектот. Целта на проектот беше да се презентира и популаризира османлиската диванска поезија во Македонија. Проектот се реализира со објавување на двојазичната книга (турско-македонски): „Gazel Bahçesi“ – Градина со газели“ што претставува прва антологија на османлиската диванска поезија објавена во Македонија на турски и на македонски јазик.

60. Проект под наслов „Развивање на меѓукултурните прагматички истражувања и истражувањата на прагматиката на меѓујазикот и нивно поврзување со практиката“ (2018)

Евалуација на проектот: Во овој проект се вклучени Марија Кусевска, Билјана Ивановска, Нина Даскаловска, Марија Леонтиќ, Драган Донов, Наталија Поп-Зариева, Крсте Илиев и Марица Тасевска – проектот е во тек. Истражувањата предвидени со овој проект се од областа на меѓукултурната прагматика и прагматиката на меѓујазикот на изучувачите на странски јазици (англиски, германски, македонски и турски). Истражувањата ќе бидат направени во вид на компаративни студии насочени кон анализа на принципите на комуникација во посебните културни средини кои се предмет на изучување, вклучувајќи ја и македонската средина, како и во средини во кои припадници од различни култури и јазици комуницираат на еден заеднички јазик (lingua franca). Посебено ќе се истражуваат и комуникациските способности на македонските изучувачи на англискиот, германскиот и турскиот јазик. Бројот на овој вид студии во Македонија е многу мал и постои потреба од нивно зголемување и од развивање нови методи за собирање истражувачки материјал и негова обработка. Во согласност со претходно изнесеното, целите на овој проект се следните: 1. зголемување на базата на меѓукултурни и интеркултурни прагматички проучувања и проучувања на прагматиката на меѓујазикот на изучувачите на странски јазици 2. развивање современи методи за собирање и анализирање на јазичниот материјал; 3. поврзување на прагматичките истражувања со практичните потреби во општеството. Прагматичките истражувања се многу значајни за јазичното образование, креирањето курикулуми, како и за сите учесници во интеркултурната комуникација. Собраниот материјал ќе се искористи како почетна база за креирање споредбени јазични корпуси кои ќе може понатаму да се надоградува и да се прошируваат со други јазици. Јазичните истражувања врз основа на корпуси е еден од најмодерните приоди на полето на лингвистиката што кај нас сè уште не е развиен.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на сето погоре изнесено, Рецензентската комисија со огромно задоволство констатира дека кандидатката д-р Марија Леонтиќ од нејзиниот избор во вонреден професор сè до денес е профилирана во извонреден професионалец, наставник и научник и дека ја оправдала довербата која ѝ била дадена на претходниот избор.

Таа е подготвена да биде избрана во највисокото универзитетско звање.

Д-р Марија Леонтиќ е наставник која е почитувана во нејзиниот колектив и меѓу студентите, одличен научен работник, турколог, преведувач, која има голем придонес во развојот на македонската туркологија и преведувачка наука.

Д-р Марија Леонтиќ е ценет научник не само во нашата држава, туку и во Република Турција, како и пошироко на Балканот и во другите земји.

За квалитет на кандидатката, како што може да се види и од приложената табела на активности од нејзиниот последен избор, зборуваат големиот број трудови објавени во домашни и странски публикации, како и нејзините усни презентации, исто, во земјава и странство.

Д-р Марија Леонтиќ во целост и доследно ги исполнува сите критериуми на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип за избор во звањето редовен професор.

Поради сето ова, Рецензентската комисија со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, а потоа и на Универзитетскиот сенат на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип да го усвои овој извештај и д-р Марија Леонтиќ да ја избере во звањето редовен професор за наставно-научната област туркологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Октај Ахмед, редовен професор, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје – претседател, с.р.

Д-р Назим Ибрахим, редовен професор, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, член, с.р.

Д-р Виолета Николовска, редовен професор, Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Табела за вреднување на активностите на д-р Марија Леонтиќ во реизборниот период од октомври 2014 год. до март 2019 год. според Правилникот за критериуми за избор во звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип (Универзитетски гласник бр. 41)

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				Вкупно
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	
	Избор во звање редовен професор		50			50
	ВКУПНО					50
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				Вкупно
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Монографија или научна книга Труд бр. 1	1	10	-	-	10
2.	Дел од монографија или научна книга Труд бр. 5	1	6	-	-	6
3.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор) Труд бр. 7, 10, 16, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 44, (во земјава) Труд. бр. 9, 21, 34, 45 (во странство)	16	9	4	9	150
4.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир Труд бр. 8, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 23, 25, 31, 36, 42 (во земјава) Труд бр. 12, 19, 43, (во странство)	13	2	3	3	35
5.	Учество на научен собир со реферат (усно) Труд бр. 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58 (во земјава) Труд бр. 54 (во странство)	12	1,5	1	2	20
7.	Рецензент на научен труд	2	1	-	-	2
	ВКУПНО					223
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				Вкупно
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Книга / учебник Труд. бр. 2, 3, 4	3	10	-	-	30
2.	Труд во стручно (научно-популарно) списание Труд бр. 6, 11 (во земјава) Труд бр. 32, 33 (во странство)	2	2	2	6	
5.	Учесник во научен проект	2	5	-	-	10
6.	Раководител на катедра		3			3
7.	Член на ННС на Филолошкиот факултет при УГД		2			2

8.	Член на Советот на Институтот за јазици на Филолошкиот факултет при УГД		2			2
9.	Класен раководител (согласно со Кредит-трансфер системот -ЕКТС)		4			4
	ВКУПНО					51
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					324